

Nyhetschef
Anders Uddling
019-15 52 04
anders.uddling@na.se

Print- och featurechef
Stellan Norén
019-15 50 78
stellan.noren@na.se

Redaktörer
Göran Petersson
019-15 50 76
goran.petersson@na.se
Matts Dagerhäll
019-15 50 21
matts.dagerhall@na.se

Tipsa oss dygnet runt! Ring eller skicka mejl.

Telefon: 019-15 50 55
E-post: nyhet@na.se

Följ NA på Facebook, Twitter och Instagram:
Facebook: NA
Twitter: @NAPunktSE
Instagram: @nerikesallehanda

SENASTE NYTT ALLTID PÅ WEBBEN

NA avslöjar: Vanvård på äldreboende

"Man kan inte behandla människor så"

Äldre som varken får duscha eller gå på toa, brist på mat, läkemedel som slängs i soporna – och personal som har fotograferat de äldres underliv.

– De äldre läggs redan fem på eftermiddagen, och en del får ligga hela dagen, säger en tidigare anställd.

Nu slår både anhöriga och personal larm om förhållandena på äldreboendet Berggården i Örebro.

NA har tagit del av vittnesmål från Berggården i Örebro som drivs av företaget Norlandia – och som har flera anmälningar hos Ivo och ett antal klagomål hos Örebro kommun.

Berggården ligger på Norr i Örebro. 36 platser i kvartret Epidemisjukhuset, och med plats både för den som behöver fysisk omvårdnad – och den som har gått vilse i demensens cirkelgångar.

I sommarens prunkande grönska ser det så idylliskt ut. Från utsidan. Men de många anmälningarna till Ivo visar på något helt annat. – Jag har sagt upp mig, jag kan inte jobba där mer. Man kan inte behandla människor som man gör där, tänk om det var ens egna gamla, säger en person som jobbat på boendet i flera år. – Ja, jag skulle inte sätta

mina föräldrar där. Och det tycker jag är ett bra mått på en verksamhet, säger en annan tidigare anställd – som också lämnat verksamheten av "etiska skäl".

Man kan uttrycka det så här också: De har lämnat på grund av alla brister i omvårdnaden av de äldre som bor där – utlämnade åt andras händer när de egna funktionerna sviktar.

– Det är för lite personal, det är dåligt bemannat, säger en av de tidigare anställda. Men den dåliga bemanningen får förödande konsekvenser säger den här tidigare anställda.

– De äldre läggs redan fem på eftermiddagen, och en del får ligga hela dagen och får kanske bara ett glas vatten att dricka på hela dagen,

säger den här personen.

– Ofta finns det inte heller mat som de äldre behöver, och ibland är den inlåst i skåp som bara viss personal har nyckel till, när de inte jobbar så ... säger han.

Och bristen på mat återkommer även i anmälningarna till Ivo: *"Maten räcker inte // har varit nästan helt tomt i förfrådan och kyl och fryser // personal har fått handla fredagsmys, kaffe, ägg, mjölk ur egen ficka"*.

NA har också pratat med en anhörig till en person som bor på boendet, som håller med om att det sällan blir den mat som utlovas.

– Eftersom det aldrig händer något på boendet, är ju maten det enda roliga som finns. Och så kanske det står på menyn att det ska bli strömming så kan min an-

Jag skulle inte sätta mina föräldrar där. Och det tycker jag är ett bra mått på en verksamhet.

Tidigare anställd

höriga gå och längta efter det – men när den dagen kommer är det ändå bara korv, säger personen.

– Många gånger var det frysmat som personalen inte heller kunde hantera, klara inte av att värma eller servera med rätt tillbehör, berättar en av de tidigare anställda på boendet.

Just frågan om kompetensen är något som ständigt återkommer i samtalet.

– Ledningen har helt enkelt inte anställt folk som håller måttet, det fanns till exempel stora brister i medicinhanteringen, säger en av de tidigare anställda.

– Ja, jag har hittat mediciner slängda i soptunnor, och ingen antecknade om folk fått sin medicin. Och om någon inte ville ha sin medicin så fick det bara vara så, säger en av de tidigare anställda.

Men det är inte bara den mest grundläggande omvårdnaden som inte har fungerat. Sedan en tid tillbaka är till exempel tv:n borttagen, ett av de få tidsfördriven som finns för de äldre. – Att de äldre inte ens kan

BILD: ROBBAN ANDERSSON

få titta på tv på dagarna, säger en av de NA pratar med förtvivlat.

Och. Enligt tidigare personal på boendet har det också förekommit att personalen har tagit bilder på de äldres underliv med boendets egen kamera – och låtit bilderna vara kvar. – Det är ju inget man skulle vilja själv, att finnas där på bild, säger en av de tidigare anställda.

NA har inte sett bilderna, men vi har sett ett sms där en av boendets chefer skriver så här om underlivsbilderna: "Ja, och de är nu raderade".

För de alla flesta är Berggården den sista bostaden, men enligt två tidigare anställda NA har pratat med så fungerar inte heller vården i livets slutskede.

En del får ligga hela dagen och får kanske bara ett glas vatten att dricka på hela dagen.

Tidigare anställd

– Nej, när det kommer till frågor om vak och sådant – nej jag tycker inte det var bra omvårdnad, säger en av dem.

Ivo utreder just nu en av anmälningarna mot Berggården, men det finns ännu inget beslut i frågan. Även Örebro kommun har fått ta emot klagomål om vården och omsorgen på boendet, det drivs ju av företaget

Norlandia men på uppdrag av kommunen.

Axplock ur Ivo-anmälningarna om Berggården: ■ Enligt avtalet med kommunen ska det vara fyra personal på dagarna, men i verkligheten är det bara två. ■ Vikarier rings sällan in vid sjukdom. ■ De äldre kommer inte upp ur sängen förrän efter lunch, ibland inte alls, och har bara fått blåbärssoppa eller nyponsoppa att äta för att personalen inte har hunnit något annat. ■ Personalen hinner inte hjälpa de boende på toaletten, ibland tar det så lång tid att de äldre hellre använder sina blöjor. ■ Personalen hinner inte duscha de boende, det har hänt att boende fått vänta upp till elva dagar på att få duscha.

■ Det händer att personalen inte hinner med att ge de äldre intimtvätt, inte heller sköta om hår och naglar eller ens borsta tänderna. ■ Det är smutsigt på boendet, och ibland luktar hela avdelningar urin. ■ Det är mycket bråk mellan personalen, de använder fula ord, uttrycker sig rasistiskt och skriker åt varandra framför de boende. ■ När en boende avlider tar man bort en personal eftersom det är färre vårdtagare – men istället blir det mer att göra för att hinna med alla sysslor samt städa ur rummet. ■ Det ska regelbundet göras hälsokontroller på boenden. Kontroller av blodtryck, puls och vikt görs emellertid inte efter ordning. ■ Brister i medicinhanteringen.

■ Arbetsterapeuterna har tvivelaktig kompetens, vilket leder till felaktiga hjälpmedel. ■ Döende får sällan vak, istället ska befintlig personal hinna med det vilket leder till en orimlig arbetsbörda. ■ Uteblivet vak gör också att den boende dör ensam, ibland utan att de anhöriga får veta det.

Text
Eva Ejdeholt
019-15 50 44
eva.ejdeholt@na.se

I morgon: "Jag fick ta pulsen på min döda mamma."

Vill inte svara på frågor

Trots att NA har sökt ledningen för Berggården under flera dagar, får vi inga svar på våra frågor om vanvården och de många Ivo-anmälningarna.

"På grund av pågående semestrar kan vi inte på kort varsel arrangera en intervju" skriver istället kommunikationschefen Torbjörn Carlbom och besvarar våra övriga frågor med svepande formuleringar.

Efter att ha pratat med både anhöriga och tidigare anställda på Berggården har NA en lång rad frågor vi vill ha svar på – till exempel:

Det finns äldre som inte fått duscha på elva dagar, och andra som inte fått hjälp med intimhygien – varför har det blivit så?

Det har funnits brister i medicinhanteringen, så annan personal har hittat mediciner i soporna – varför har det blivit så?

NA har också vittnesmål om att personalen tagit bilder på de äldres nakna underliv och sparat i personaltelefonen – hur kan det bli så?

Men trots att vi alltså till och med mejlar våra frågeställningar om boendets påstådda brister i omsorgen, får vi inte göra någon intervju med någon som är ansvarig på Berggården.

Istället får vi nöja oss med de svepande formuleringarna som finns i mejlet från kommunikationschefen Torbjörn Carlbom:

"Vi utreder och åtgärdar alltid synpunkter och klagomål som inkommer till Ivo eller till kommunen enligt våra rutiner. Anmälningar, avvikelser, klagomål och synpunkter är viktiga verktyg i vårt kvalitets- och utvecklingsarbete." och:

"Vi tar detta arbete på största allvar och om vi behöver förändra rutiner och arbetssätt i verksamheten så gör vi det."

Och på våra mer specifika frågor besvarar han så här: "Verksamheten har en tydlig rutin för insättande av vak vid vård i livets slut ... Bedömning av dödsfall görs enligt gällande regelverk av sjuksköterska eller läkare beroende på situation, inte av omvårdnadspersonal."

Och: "Om telefonen (red. anm. kameran i telefonen) har missbrukats på det vis du antyder är något som vi omgående kommer att utreda."

Eva Ejdeholt